

NÉMETÚJVÁR ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

— Előfizetési árak: —
Negyedévre 2 korona. — Félévre 4 korona.
Egész évre 8 kor. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetések és Nyilttek díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:
Dr. J. CSAPLOVICS ELEMÉR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Németújvár,
43. sz. — Laptulajdonos: Bartunek Béla, hova
az előfizetési és hirdetési díjak küldendők.
— Kéziratok nem adatnak vissza. —

Németújvár — Szentelek.

Magyarország térképén rövidesen nemcsak aránylag a legsűrűbb, de valószínűleg is igen nagy és sűrű vasúti hálózattal ékeskedik majd Vasvármegye.

Már eddig is jóformán minden irányban átszeli megyénk területét egy-egy vasútvonal, de minduntalan halunk egy-egy újabb vonal megnyitására és folytonosan értesülünk újabb vasútépítési tervről.

Minden vasútvonal fontosságát elismerjük, s örülünk, ha Vasvármegyénk bármely részén is épül vagy tervbe vétetik egy újabb vasút építése. De valóban nem hisszük, hogy bárki, csak egy egyén is lenne széles e hazában, ki ne tartaná egyik legfontosabb és legégetőbb sűrűsnek oly vasútvonal építését, mely vasut a határszéli községeket kötné bármely belföldi nagyobb helységhez.

Nem hisszük, hogy bárki is tagadná, miszerint elsőrendű érdek és pedig fontos állami érdek, hogy a határszéli községek előtt nyitva álljon az ut

könnyű és sűrű érintkezésre a belföldi nagyobb városokkal és, hogy ne legyenek kénytelenek ezek a határszéli községek lakói — természetesen azt — a szomszédos Ausztriába átmenni és csupakényszerítésből, belföldi vasut hiánya miatt — még nagy mennyiségű áruikat is külföldre vonatra feladni.

Vármegyénk területén egyik fontos vasúti vonalnak tartjuk a Németújvár és Szentelek-i vonalat. Ezen vasútvonal kiépítésének kérdése felemelkedik a helyi érdekeken és az állami érdekekhez kapcsolódik.

A Németújvári járás legtöbb községe a jelzett vonal irányában terül el és hosszu sávként húzódik Ausztria határán. Ezen községek lakói — a sok helyütt nem is teljesen jó utak miatt — meg a nagy távolság miatt is — mely őket Németújvártól elválasztja — jóformán csak a szomszédos ausztriai városokkal érintkeznek; minden szükséges dolgukat ott szerzik be, sőt nagymennyiségű gyümölcs-áruikat melyeket messze vidékre szállítanak, szintén ott adják osztrák vasútra.

Mindenesetre egészségtelen állapot az, hogy például ha egy véghegyi, pásztorháza vagy tudja Isten még hány községbeli lakósnak dolga akad Szombathelyen, akkor kénytelen az ausztriai Neudau vagy Burgau városkába és onnan vonattal Szombathelyre menni, mert tőle az első magyar állomás — a németújvári — nagy távolságba van.

Ha már illetékesebb körök nem veszik észre ezen határszéli községeink feletti kedvezőtlen, és hátrányos helyzetét; ha nem érzik át még a németújvár—szenteleki vasútvonal rendkívüli fontosságát, akkor most már legfőbb ideje, hogy járásunk terje meg a lépéseket, hogy ez a vasútvonal kiépítésének kérdése felszínre jusson és fontosságához képest tárgyalassék.

Nincs idő a halogatásra. Ép kedvező alkalom kínálkozik. A Magyar Általános kőszénbánya iparvasútja, mely a szenteleki irányban halad — másfél év múlva. ez irányban — üzemét abba hagyja és így készen állana az időben a vonatost és pályaa egy a Szentelekig építendő vasut részére.

Járásumk minden lakója ezen vasut

A „Németújvári vár“ története.

Összeállította a „Magyarország Monografiája“ és több történelmi műből:

Haám Gyula.

(8 folytatás.)

Bezerédy a Rába vonalat heves rohammal megnyitja a kurucok részére, mire a Balogh Ádám vezérlete alatti alsó had Kiss Gergely és Sándor László csapataival egyesülve Rábahídvégnél a császáriakat visszazorítja, majd a Sopron felől érkező Csáky Mihállyal együtt Bezerédyvel találkoznak.

Az ilyképp egyesült kuruc sereg győzedelmesen haladt előre. Mig Csáky és Ebeczy Pállyt foglalkoztatták, Török István pedig a Rába vonalra ügyelt, Bezerédy Imre saját, továbbá Kisfaludy György, Balogh Ádám, Sándor László, Kiss Gergely, Rétkéy György ezredeivel és a Sennyey, Sina féle két hajdu ezreddel Sopron felé tartván, december 8-án Kőszeg alá érkeztek.

Doppelstein császári kapitány, nyilván

Jurisch példája lebegvén szeme előtt, a vár feladását kérő követeket válasz helyet lelovta. A kuruc vezérek e jogtalanságon felháborodva, a város ostromához fogtak és mivel ostromszerekkel nem rendelkeztek, a két hajduerzedet vezényelték ki, hogy létrákon mászsa meg a várfalakat.

Doppelstein el volt határozva, a várat a legvégsőig tartani, azonban a 8—9 közti éjjelen lángba borult a kölváros, mire a polgárok annyira megijedtek, hogy emé terv lehetetlenné vált. Már a második sikertelen roham után Kisfaludy, az egész lovasságot leszállította lovaikról, a falakhoz vezényli a harmadik rohamra a kurucok a városba törtek; Doppelstein 60 zsoldossal a várba vonul, de már 10-én szabad elvonulás feltétele mellett feladja a várat.

Ezen ostromnál mintegy 200 katona és 300 fegyveres polgár veszett el, azonfelül 80 védtelen egyént a boszus kurucok megölték. Kőszeg így a kurucoké lett, Kisfaludy György pedig a feltételhez híven Doppelsteint és egynéhány zsoldosát a podgyászával együtt, nehogy valami bántódásuk legyen, egész Kirschlágig kísértette, míg a többi katonák a kurucok közé léptek.

Bottyán Kapuvár és Pápa elfoglalása

után Vasvármegye sietett s az elébe vonuló Pálffy János gróbot elébb Sárvárra kergette, ez azonban innen Kisfaludy közeledtével Szombathelyre vonult és 3000 főnyi gyalogságát a városfal körül helyezvén el, lovasságával készült a kurucokra kitörni.

Bottyán Szombathelyt kikerülve váratlanul Szentgotthárd vidékén táborozó Heister Hannibál seregére tört, a Kőszegről szárguló Bezerédy lovasság 400 rácot levágott, a többi Stiriába szaladt, Heister pedig Szalónak várába menekül, hol a Batthyány grófok tulajdonát képező várak részére kiállított oltalomlevél folytán biztonságban érezte magát.

E kudarc hírére Pálffy is kivonult Szombathelyről, Bottyán pedig Borostyánköt foglalta vissza, majd onnan a kurucok Sopron ostromához fogtak. Mire elérkezett az év utolsó napja, egész Vasvármegye ismét a kurucok kezébe került,

Ily helyzetben Vasvármegye szabadon nyilatkozott a confoederatio mellett, Mig a kuruc tisztek előtt Szombathelyen mutatták be a városok hódolatukat, addig Bercsenyi felhívására január 17-én a kuruc sereg kiegészítése céljából, a megajánlott és már égetővé vált hadjutek mutattatott be és

rendkívüli fontosságának tudatával bír és mindenki érezi, hogy ha az említett iparvasut megszűntével nem épüi meg a szenteleki vasut, amikor rendeltetésére állana sok külföldben nehezen megszerezhető dolog, akkor hoszu időre ismét lemondhatunk a németújvár-szenteleki vonat építéséről.

Tegyük meg tehát már most a lépéseket a vasutvonal kiépítése érdekében!

Fogjon össze járásunk közönsége és tartson össze ezen vasut kérdésénél! Bátran lépjen fel! Itt halogatásnak helye nincs és ez csak kiszámíthatatlan hátránnyal járna.

Elfogulatlan szemszög alatt.

(Folytatás.)

A monizmus a; honnét valók az élet keletkezéséhez szükséges feltételek és mic sodák is azok — kérdésekre örökre adós marad a felelettel. — Mert nincs okozat ok híján és nem létezik az okot a tökéletességben határtalanul felülmúló okozat: de az élet végtelenül tökéletesebb az élettelen anyagnál, következésképp ez a tökéletesség nem csupán a tökéletlen anyag szülménye: *ami je a lénynek nincs, másnak sem adhatja*...

A modern természettudomány igazolja tehát, hogy a monizmus szerinti ösképződésről beszéd tudománytalanság: az életnek kémikó-fizikai uton való megfejtése képtelenség.

Azok a legparányibb élő lények is, amelyekre eddigi észleletünk csak kiterjed s amelyek legtöbbjének nagysága, miként az egymilliomod mm. mutató Zsigmondy Siedentop-féle

mikroszkópium mutatja, nem elég arra, hogy a milliméter milliomod részét kitevő fényhullám megtörjék rajta, az elképzeltet legbonyolultabb szerkezetű, határozottan befejezett lények, amelyeknél azért a fejlődés menete meg nem kezdődhetett.

Elvileg egyetlen gondolkodó sem helyezkedik szembe a ősnemzödés elméletével: csak hogy nem támaszkodik ismeretlen, csak úgy esetlegesen támadt föltételekre; nem erőszakol észre oly dogmát, amelynek semmilyen talpzata sincsen; hanem elméje teljes megnyugtatására kijelenti: az ösképzödés eshetőségénél már eleve beleillesztődtek az anyagba azok az élet eredéséhez mellözhetetlen feltételekként kívántató beiső elvek, amelyek időbeli érvényesülése következtében — amihez még külső föltételek is szükségeltettek — az élet kizsendülhetett.

De hogy is avathatnánk az ősnemzödést valóságos dogmává, midőn még a sejt *vegyi jellemét*, folyamatát sem ismerjük! Nemcsak belé nincs biztos betekintésünk, de még a benne előforduló különböző anyagokra vonatkozólag is csak töredékes ismereteket nyújt a vegyi elemzés.

Eddigi ismeretünk világánál ennek csodás anyagi rendszernek, illetőleg műhelynek a berendezésénél a következő három főrésze akadunk: a sejttestre, a sejtmagra, meg a vezértestre. A valódi élő rész, benne a magvas sejttest, vagyis protoplazmacsepp. Ez a sejtmagot mindig magában foglaló, nyúlós, vízzel nem elegyedő, erősen fénytörő szemcsés test. Leglényesebb része a tojásfehérjéhez hasonló

s vele bizonyos rokonságban álló fehérjékből verődik össze. Még mindig messze esünk attól, hogy szövevényes szerkezetükbe alaposan bepillantásunk. Elemi alkotórészeik: a szén, hidrogén, oxigén, nitrogén és kén. Annyit biztosan tudunk, hogy sejt fehérje híján nincsen. De, hogy mi a különbség a nem élő és élő közt, illetőleg miként lett az élettelenből élő? — arra az anyagelvi monizmusnak sohasem lesz felelete. Azértis a személyes Istentől elvonatkozott tudósoknak az életre vonatkozó meghatározásai is mind csak annyit fejeznek ki: az élet—élet.

Avagy mást mond talán például az Encyklopedia eme szavaival: „Az élet a halál ellentéte.” Vagy Herbert Spencer: „Az élet részint egyidejű, részint egymást követő heterogén változatok csatlakozása.” Duges: „Az élet a szerves testek specialis tevékenysége.”?

Szóval, aki nem akarja elismerni, hogy az élő lényekben oly hatalmas erő rejlik, mely a fizikai, vegyi, erőtani tényezőktől *lényegesen* elüt, az előtt az élet örökre hétpécsetes könyv marad.

Igaz ugyan, a szerves elemek sajátos egybeillesztése megkivántatik a szerves élet keletkezéséhez; — de hogyan lesz abból *élet*?

Ha az elemek merő egyesülése elegendő volna az élet létrehozására, akkor — ismervén a szerves testet alkotó vegyi részeket, nemkülömben azok egyesülésének algebrai képletekben is kifejezhető viszonyait — mi is oly sejtet, fehérjét allithatnánk elő, amelyből szervezett test fejlődhetnék,

ebből a Kisfaludy György féle lovas és Cziráky László féle gyalogezredek egészítették ki. Csáki István gróf január havában Kőszegen tartózkodott, hogy a conföderált státusok vasmegeyi gazdasági ügyeit rendezze s e végből egy gazdasági bizottságot alakított.

Ezen készülődések közepett a bécsi haditanács sem maradt télen s a hadműveletek leginkább a vasmegeyi kuruc hadak ellen irányultak, mert ezek okozták gyakori beütéseikkel a legtöbb kárt Ausztriának.

A terv szerint Pálffy Bécsujhelyről 5—6000 főnyi hadával utközben Nádasdyval egyesülve, Szombathelyen át Körmend-felé volt menendő, ahol a Heister Hannibál alatt lévő, Fürstenfeld felől előtörő 3000 főnyi haddal egyesült volna.

Pálffy János gróf vezérlete alatt Ebergéni báró és Montecuccoli csapata március 18-án érkezett meg Kőszegre s miután Mitzky János a várost gyáván feladta, másnap már Szombathelyre vonult.

E közben a Heister és Dráskovics gróf vezérlete alatt álló horvát rác csapatok is betörttek, de okulván az eddigi kudarcukon, nem mertek előnyomni, mire Pálffy, hogy az egyesülést lehetővé tegye, egész Körmend-

dig tört előre. Azonban a Rába vonalán gyülekező kuruc sereg elvette harci kedvét, mert március 24-én visszatért Szombathelyre, de még aznap felszedte taborát. Kivonulása előtt a lakosaitól üresen hagyott várost 17 helyen felgyújtva, utközben a falvakat tűzzel vassal pusztította. Közbe-közbe Bezei édy kurucái által szorongatva, Csepreg felé tartott. Válaszul Pálffy vandalizmusára, Forgách a Répce mellékéről Kiss Gergelyt küldte Stíriába 3000 emberrel. A nagyrészt vasmegeyi fiuk aztán szülföldjük pusztításáért ugyanoly kegyetlenséggel egész Gráczig felégették a vidéket, busásan visszaadva a kölcson.

A hadviselő felek közt április 15-én létrejött ideiglenes, majd május 8-án kötött végleges fegyverszünetkövetkeztében a fegyverzaj egy időre elnémult, de a meghiusult béketárgyalások után július végén teljes erővel indult meg újra a küzdelem.

A béketárgyalások alatt a bécsi haditanács Starhemberg Guidó grótnban minden tekintetben alkalmas hadvezért talált, aki első sorban a Dunántul visszaszerzését tűzte ki feladatául.

Mig serege Sopronba tért, Pálffy Zálában pusztított vad, fegyelmeztelen martalóc

hadával, de Bottyán csapataitól üldözve, augusztus 4-én már Szentgotthárdon találjuk s csakhamar Stíriába vonul vissza, katonáit pedig Starhemberg seregébe osztja be, aki ugyan nem sok hasznukat vette, mert mintegy 1500-at csakhamar visszaküldött a Szerémségbe.

A kuruc hadak figyelme ezáltal Vasvármegye északi részére irányulván, gróf Heiszter Hannibál akadálytalanul vonult le 2500 horvátból és németből álló hadával a Rába völgyén s így a kurucok két tűz közé szorultak. E hirre Bottyán Bezerédynek és Balogh Ádámnak, e két kiváló vitéz ezredparancsnoknak, valamint az öreg Kisfaludynak meghagyta, hogy Heisztert minden áron tartóztassák fel, míg ő meg nem érkezik. Bezerédy és Balogh, a vetélkedő atyafiak egész szenvedélyével törtek Heiszter seregére, mivel november 5-én a Gyövrár és Egervár közti hegyesvölgyes területen találkoztak. Az első ágyuszóra nagy gyorsasággal jelent meg Bottyán a harctérben, mire a kuruc sereg Heiszter seregét tökéletesen bekerítette; Heiszter seregének java a csatateren maradt csupán a vidék rejtkeivel ismerős 6—7 száz menekült meg, a többiit lekaszbolták a kuruc lovasok. Odaveszett a osztrákok 6 ágyuja

HIREK.

De hiába készitünk az élő fehérjéhez bármennyire hasonló fehérjét, hasztalan hozzuk a lehető legkedvezőbb körülmények közé, öntermődés sehogysen jön létre. Nem, mert hiányzik benne az *életérő*, az *életalap*.

Előállíthatunk ugyan szervesesteket u. m. alkoholt, cukrot, khinint, fehérjét . . . ezek azonban sohasem válnak szerveszetteké is egyuttal, vagyis élőkké!

Nem a parányok sajátos egyesülése adja az életet; ellenkezőleg — ép az *életérő*, a *belső elv* azon tényező, amely elkülönésüket akadályozza. Bizonyítja azt azon tény, hogy az *életérő* eltüntével a parányok menten szétesnek s a vegyi rokonság hatása alatt ujjalag szervesetlen testekké alakulnak.

Nagy logikai fogyatékossgát áruel azért azon okoskodás: mert a szerves, szervesetlen elemekből alakul és utóljára megint azokra bomlik föl, — eredt is csak szervesetlen, élettelen anyagból.

Ezzel szakasztott azon állítás: mivel egy ivópohár füvegéből áll, eredetében is füveget kell gondolnunk *eszközölő ok gyanánt*.

(Folyt. köv.)

Pater Agnell.

Felhívás előfizetésre.

Október hó 1-ével új negyedet nyitunk lapunk előfizetésére és felkérünk mindenkit, kik lapunkra előfizetni szándékoznak, hogy az előfizetési díjakat minél előbb küldjék be a kiadóhivatalhoz.

22 rácz és német zászló. Az egész tábori készlet is a kurucok kezébe került; magát a vezért Bezeredy fogta el és rántotta le a lováról.

Bezeredy a csata után még Sliába tett egy portyázó kirándulást, majd innen Szombathely felé vonult, mire Starhemberg hadával, bár a megrongált falakat Ebergényi megerősítette s a polgárokat sáncásra kötelezte, még sem érezvén magát biztonságban, Kőszegre vonult vissza, hol Ebergényi báró 700 dragonnyal és 400 lovasal állomásozott.

Bezeredy közeledtének híre a két vezér innen is jónak látta visszavonulni. Berthóly Zsigmond vezetése alatt egy csapat kuruc a németújvári várba is betört egy titkos alagúton át; itt 14 vasast levágott, onnan csakhamar Kőszeg alá érkezett, majd innen 400 huszárral Kéthelynél ötközött össze Ebergényi előhadával és 39 ló és néhány katona elvesztése árán szerencsésen átvágta magát a labancokon.

Ebergényi egy nagyobb sereg közeledtének híre végleg visszavonult, úgy, hogy karácsonyra egyedül Sárvár volt a császáriak kezében, ezt azonban kuruc gyalogság vette körül.

— **Személyi hírek.** Fehérváros László kir. ügyész e hó 27-én városunkban időzött és a járásbírósg fogházat vizsgálta meg, hol mindent rendben talált és a tapasztaltak fölött megelégedésének adott kifejezést. — Somogyi Miklós tisztí főügyés folyó hó 22-én városunkba érkezett, majd Pusztaszentmihályra ment, hol egy hagyatéki ügyben volt hivatalos elfoglaltsága.

— **Városunk fogyasztási adója.** Hétfőn volt nálunk a fogyasztási adótárgyalás, amelynek eredménye az, hogy városunk 356 koronával több díjat fizet az államkincstárnak, mint eddig. Eddig 8300 koronáért bírt a Németújvár a fogyasztási adókezelést, a jövő évtől kezdve pedig 8653 koronáért.

— **Elmaradt szemle.** A nem lényeges állománybeli legénységnek ellenőrzési szemléje elmarad.

— **Kabaré.** A németújvári ifjuság rövidesen, illetőleg november hó 9-én kabaréelőadással egybekötött jótekonycélú táncmulatságot rendez. A tiszta jövedelmet a szegény tanulók felruházására fogja fordítani a rendezőség. A nagyobb jövedelem lehetőségére érdekében szerkesztők kilátásba helyezte, hogy a kabaré-estélyre a „Németújvár és Vidéke“ „Kabaré Újság“-ot fog kiadni és a tiszta jövedelmet a jótekonycélra átengedi. Legközelebbi számunkban már bővebben referálhatunk e dologról.

— **Adótárgyalás.** A pusztaszentmihályi körjegyzőséghez tartozó községek fogyasztási adójának tárgyalása október hó 14-én lesz Németújvárott a pénzügyőrségi laktanyában.

— **A pusztaszentmihályi pósta.** Említettük már egyik számunkban, hogy a pusztaszentmihályiak az új vasúti és postamenetrenddel nem voltak megelégedve, mert — a már ismertetett okból — a két órai vonattal Németújvárra érkező póstát a pusztaszentmihályiak csak másnap reggel kapták

meg. Az ez ügyben beadott kérvény véleményezés végett lejtött a községhez és mert a pusztaszentmihályiak maguk is a régi állapotot kívánják fenntartani, mert ha úgy lett volna, mint kérték, hogy a postakocsijuk már 3 óraker menjen vissza Pusztaszentmihályra, akkor a fél 6 órai vonattal érkező utasok nem használhatták volna a kényelmes postakocsit és gyalog kellett volna meg az utat, csak azt kérik, hogy a németújvári pósta még a fél hat órai vonat beérkezete előtt kézbesítse a pusztaszentmihályi póstát, hogy a vonat beérkezete után azonnal indulhasson a postakocsi. Így azután még aznap megkaphatják majd a póstát a pusztaszentmihályiak is.

— **Bucu.** Október hó 5-én, jövő vasárnap Pusztaszentmihályon, a németújváriak kedvenc kirándulóhelyén bucu lesz.

— **Időjárás.** Valóságos tél köszöntött reánk. Az elmúlt hét utolsó felében elő kellett venni — legalább is reggel és este — a télikabátot, olyan hideg szél fújt és annyira lehűlt a levegő. Ezzel együtt megszűnt az eső is. Bár borús volt az égből, mégis a héten csak két nap volt kisebb esőzés, míg a többi nap esőtől ment volt, ami kevés héten fordult elő ez évben.

— **Mulatság.** A németújvári hadastyán egyesület október hó 12-én Demartin Alajos vendéglőjében táncmulatságot rendez.

— **Tífusz.** Városunkban az elmúlt héten elterjedt az az ijesztő hír, hogy tífuszban fekszik beteg 4 lakos. A hír kettőnél valóban bizonyult, de a másik kettőnél még nem nyert teljes megállapítást. Természetesen azonnal megtették az összes óvintézkedések, hogy a betegség esetleges elterjedésének útja vágassék.

— **Új postamester.** Be lett töltve a németisztigróti postamesteri állás. Az új postamester Stumpf Ágoston, ny. rohonci tanító, ki hivatalát rövidesen elfoglalja.

— **Tüzoltó-gyűlés.** A németújvári önkéntes tűzoltóegylet e hó 25-én Dömötör Lajos főszolgabíró elnöke alatt gyűlést

Bottyán János a győzelmeket követő (1707) nyugalmat seregének szervezésére fordítván, január havában főhadiszállását Szombathelyre tette át, hol egész február 17-ig tartózkodott. Bezeredy ezalatt Kőszegen állomásozott, a hol Andrassy is tartózkodott.

Rabutin a Balaton felől csakhamar előnyomulván, Bottyán a Vas megyében szétszórt kuruc csapatokat összevonta, Bezeredy pedig Starhemberg feltartóztatására Uránfaluba rendelte. Starhemberg Sárvárig tört előre, de Bezeredy elől a várba keresett menedéket.

Rabatin a csobánci kudarc után, a kurucok támadásaitól folytonosan zaklatva, Hosszupereztégnél ismét berört Vas megyébe, Balogh Adám, Kisfaludy László és Réthey a Sárvár és Csapkerek közt elhúzódo úgynevezett „Farkaserdőbe“ vonulva, gyakori kitörésekkel farszították a sereget.

Ebergényi a labanc sereggel ezalatt kivonult Sárvárról, a Sághegy tövéhez szállott és a kurucok minden igyekezete dacára Rabatinnal Hosszufalunál egyesült.

Március 9-én már Szombathelyre tette át Rabatin és Starhemberg főhadiszállását s a fállal körülkerített városban tekintélyes ha-

dat hagyva hátra, 4000 főnyi seregükkel Sopronba távoztak.

A megye másik oldalán jobban kedvezett a szerencse a kuruc fegyvereknek. Nem báró az előre haladó kuruc had elől felszedte táborát és a Gyöngyös mellékén vonulva, június 5-én Kőszegig hátrált. Miután a város környékét elpusztította, a polgárokat megsarcolta, június 8-án továbbvonult Sopron felé. Még az nap szállotta meg 60 lovasval pástói Horváth István kuruc kapitány Kőszeget; majd az oda érkező Bezeredy polgárok kérelmére a nagyobb katonai beszállásolástól felmentette a várost. Ez előzékeny bánásmód dacára azonban Kőszeg ezután is csak labanc maradt.

Ebergényi Sopronban várta be Pálffy, aki hatalmas sereggel közelgett a felkelők leverésére. De Bottyán sem volt rest. Mig Vasvármegye július 16-án tartott ülésében a felkelő hadak kiegészítését rendelte el, addig ő a Rába hidakat helyezte védelembe. Kiss Gergelyt a Lapincs vidékére rendelte, Bezeredy pedig július 19-én Ausztriába, majd Sliába ütött be s onnan gazdag zsákmánnyal tért haza.

(Folyt. köv.)

tartott, melyen több fontos ügy elintézésé mellett határozta azt, hogy a füzölő-egy-let elnöksége megteszi a lépéseket egy füzölőzsenekar létesítése érdekében.

— **Szabadságon.** Szabó Béla adótárnok 30 napra terjedő szabadságát e hó 26-án kezdte meg és 28-án már el is utazott városunkból, hogy nagyobb kirándulást tegyen.

— **Roshasana (ujév)** az izraeliták főünnepé ez évi október hó 2. és 3-ik napján az izraeliták időszámítása szerint Tisri hó 1-én és 2-án köszönt be. Ezen ünnep a világ teremtésének emlékére van szentelve. A teremtés ura és a világ kormányzója ezen az ünnepen kéri tőlük számon cselekedeteiket. A zsidóság e napon megemlékezik szereteteiről és felebarátairól is és buzgó imában kegyelemért, áldásért és husszu, boldog életért könyörög az egek urához.

— **Segédjegyzői állás.** A tobaji körjegyzőségnek új segédjegyzői állás óhajtanak rendszeresíteni. Az erre vonatkozó község pótlás végett visszaérkezett a főszo-gebirői hivatalhoz.

— **Házasság.** Tihanyi Kálmán közig. tisztviselő e hó 28-án tartja esküvőjét Antal Ilonával Szombathelyen.

— **Eltávozott.** A németújvári aranyifuság egyik kedvelt tagja Tárnoki Zoltán, fűrésztelepi pénztáros eltávozott e hó 25-én városunkból. A „haza” szólította el, illetőleg az a bizonyos trombitaszó, mely október elsején szokott megszólalni. Eltávozott, hogy egyéves önkéntességi katonai szolgálatának eleget tegyen, még pedig a 29. (mond huszonkilenc)-ik honvédegyalozezrednél Budapestén. Barátai és (na persze sokan azt hitték, hogy „barátnőit” fogok írni, pedig nem, hanem) ismerősei érzékenyen vettek búcsut, mert hosszabb ideit itt tartzkodás alatt csak jóbarátokat szerzett magának.

— **Új községbíró.** Várszentmiklóson e hó 26-án egyhangulag Döcher Ferencet az eddigi helyettes bíróvá választották meg községbíróvá.

— **Püspöki rendelet.** Mind nagyobb és nagyobb figyelem és gond lesz fordítva nálunk is a népnevelés és elemi oktatás ügyére. Mindjobban irányul oda a törekvés, hogy a gyermekek kellő oktatásban részesüljenek és hogy az iskolák is minden tekintetben megfeleljenek az egészség követelte feltételeknek. Ne legyen sok gyerek egy teremben és sok gyermek egy tanítónál. Németcsencs községben már sok az iskolás-gyerek és a helyes elhelyezés és oktatás céljából most érkezett egy püspöki rendelet, melyszerint rövid idő alatt 3-ik tanterem lesz felállítva a németcsencsi iskolában.

— **Keresik.** Huber János wieni utazót keresi és körözeti a csendőrség, mert nevezett Sopronban „enyém”-nek nézte a „másé”-t és el is vitt ebből a máséból. Magyarul mondva lopott.

— **Hazahozott kivándorlók.** Csár Mátyás óbéri, Göhler János németújvári és Unger Alajos kisköszvári lakosok Amerikába akartak kimenni utlevél nélkül, de a mi derék és éber határrendőreink elfogták és illetőségi helyükre toloncoltatták őket, előbb azonban pénzbüntetést is szabtak rájuk.

— **A községbírói cím.** Járunk egyik községében nemrégiben választottak új községbírókat. Egy alkalommal betértek az új bíróhoz a portyázó csendőrök és érdeklődtek, hogy miként van megelégedve a bírói tisztiséggel és hivattal. Erre a bíró

nagy nyugalommal fejezte ki véleményét, — mondván: „A hivatal az semmi, de a cím, az már valami.”

— **Tífusz Szentgotthárdon.** Szentgotthárdon az elmúlt héten 2 tífusz megbetegedés történt, melyek közül az egyik halálos kimenetelű volt. Ugy látszik lappang valami és csak alkalmas talajt keres a betegség, hogy újra fellépjen. Mindenkinél kötelessége a legnagyobb tisztaságra ügyelni és ahol az ellenkezőt tapasztalja, azonnal tegye meg feljelentését az illetékes helyen.

— **Verekedés.** Hafner Ferenc, német-szentgrófi lakos nem nagy tisztelettel viseltetik az öregek iránt. Legalább erre enged következtetni az, hogy kis intés és figyelmeztetés is annyira felfelgelte, hogy Joszt Jánost és nejét alaposan helyben hagyta. Az egyikén 6, a másikon 8 napig gyógyuló testi sérülést okozott.

— **Szerencsétlenség.** Katziauer Heinrich a Kohn és Schmergel-féle fűrésztelepen dolgozott és fagerendák elhelyezésénél foglalatalkodott. Egy szerencsétlen mozdulat következtében egy fagerenda a lábára esett és azon súlyosabb természetű sérülést ejtett.

— **A csencsi bucsu.** Lapunk múlt vasárnap számában olvastam, hogy a csencsi bucsun Paszternák Bentalan pinkóci tanító tréfából lövöldözött s a csendőrség nem vette tréfának a dolgot azért vegyverét elkobozták s feljelentették. Hát ezen eset kérem nem így volt. Rövidesen elmondom: A csencsi bucsun résztvettem én is. Este felé a korcsmába mentünk s a hátulsó vagyis a családi szobába vonultunk. Kis társaságot alkottunk, mikor egyszerre az előszobában a falusi legények verekedni kezdtek. A társaság hőljei sikkoltni kezdtek s kifelé akartunk vonulni, de a verekedés szereplői kivonultak az udvarra s így csak a francia négyes egyik figuráját a „lapult” csinálhattuk. Egyszer csak a mi szobánk ablaka zuzódott be literes üveggel, úgy látszik most mi ellenünk törtek az ipszék. Paszternák kolléga erre előkapta revolverjét s kilőtt az ablakon amelyiken az üveg berepült, majd a másik ablakhoz sietett, de egy újra repült üveg szilánkjá a vállát érte, erre újra kilőtt. Egy óra múlva mehettünk csak el a korcsma helyiségéből. A kapu előtt Paszternák kocsi-jából a kerekék voltak kiszedve. Itt tehát röviden elmondtam a tréfából való lövöldözés történetét. A csendőrség csak másnap értesült erről a dologról s mivel Paszternáknak fegyvertartási engedélye nem volt, fegyverét elkobozták s feljelentették. Így volt kérem a csencsi bucsun a lövöldözés s nem tréfából. Nem is szólok arról, hogy hogyan értünk rokonaink házához, s hogy ott mi történt velünk. Tisztelettel egy szemlélő.

— **Elveszett félcipő.** Még az is előfordulhat sáros utcáinkon, hogy az ember lábáról leesik a cipője. A múlt héten pedig kis esőzés volt, a már teljesen átmedvesedett föld oly puha volt és a fűtácikat akkora sár fedte, hogy egy helyes kis médi félcipője elmaradt, illetőleg benragadt a sárba és lecsuszott a formás kis lábról. És dacára, hogy a sár volt az oka a kis balesetnek, mégis nem mi pirultunk, már tudniillik az egész város, hogy ilyesmi előfordulhat nálunk, hanem a kis médi lett lángvörös, mikor történetesen ép egy fiatalember figyelmeztette az elmaradt félcipőre.

Közönség köréből.

(Ez a rovat közérdekű panaszok részére nyitva áll kedves olvasóinknak. Most e héten a következő sorokat kaptuk.)

Tekintetes Szerkesztőség!

A következő sorok közlésére kérem fel Tekintetes Szerkesztőségét! Tegnapelőtt délután együtt ültünk falum korcsmájában a körjegyző urunkkal. Eldiskuráltunk s először természetesen a szó, helyi s járási büszkeségünkről a „Németújvár és Vidéke” című újságunkról. Mert kérem büszkeségnek nevezhetjük. Ne vegyünk csak mást mint Vasvármegyét, hány járása s nagyközségének van helyi újsága? Felelet természetesen az, hogy kevésnek sőt csak egy—kettőnek. Ezen kevéshez tartozunk mi is, s ebből következőleg lehetünk büszkék. És ne tekintünk mást, mint azt, hogy nemzetiségű vidéken vagyunk és ezzel újságunkra való büszkeségünk néhány atommal emelkedik. De ezen büszkeséget kérem nem tarthatnók meg, hogy ha szerény anyagi áldozat nem járul hozzá. Bocsánat, kérem, újságunkat jelenleg csak magyarul tudó egyének élvezhetik s ha ezen magyarul tudók sem áldoznak a szent célnak, t. i. magyarosítók, szórakoztató s természetesen újsagot közlők lapnak, körülményeikhez képest anyagi áldozattal (hogy ha az előfizetési díjat annak lehet nevezni.) akkor kérem tessék elhinni rövidesen, magyarosan mondvá: a boltot becsukhatják. De kérem hány magyarul tudó, s hozzá még magát uri embernek nevező egyén nem érez az előbb elmondott sorokkal, Istenem! csak szerény magam hányat ismerek. Pedig tudom, hogy sokaknak a felfogásával találkozok az enyém, hogy Liptó, Zemplén stb. megyéknek hiába kínáljuk lapunkat. Ha ezen urak meglatolnák az előbb elmondottakat, az egyéni büszkeségük is emelkedne azzal az érzéssel, hogy helyi büszkeségünket megtartjuk magunknak. Így elbeszélgetve s azzal az óhajjal váltam el a jegyző urtól, bárcsak beszélgetésünkhöz képest másoktól is már hallanánk ugyanezt. Azon forró óhajjal zárom be ezen kis közleményt, hogy soraim élénk viszhangra illetőleg meghallgatásra találjanak.

Órbánfalva. 1913. szept. 24.

Hazafias üdvözléssel

Halmos Ferenc.

Már a „Németújvár és Vidéke” megindításakor el voltam készülve arra, hogy a mi újságunkban is — mint ahogy ez már általában szokás — módjában lesz soknak tárgyalni sok köz — és helyi érdekű intézményt és szokást, de elhatároztam egyuttal azt is, hogy legfeljebb mosolyogni fogok pl. a községi adminisztrációt érő „támadásokon.” Ezeket ugyanis nemcsak nekünk, falusi tisztviselőknél, hanem még a székesfőváros vezetőinek is el kell szenvedni, természetesen minden különösebb baj, vagy veszedelmes következmények nélkül. Mondom, mosolyogni akartam, de azt már egyáltalában nem, hogy talán feleljek is ezekre a cél nélkül való közleményekre.

„Adófizető honpolgár” urhoz azonban kivételesen és elveim fentartásával mégis van néhány szavam. Megnyugtatom, ne féljen, nem ültetjük be az országot öserdőknek, mert ha ő a nagy terhek sulya alatt ki is vándorolna, meg vagyok győződve róla, hogy nem sok követője akad; de ha akadna is néhány, azért marad velünk tisztviselő-kei is elég bácsi, aki nem enged bennünket itthonmaradottakat éhségnek halálával elpusztulni. Ha pedig feljajdul polgártársam egyuttal virilis adófizető, s mint ilyen remélie-

Előző és első rész megismerésére

tőleg Németújvár nagyközség képviselőinek is tagja, jelen kellett legyen a f. évi költség tárgyalásánál, amikor is 1914-re nem 152 százalék, hanem köztudomás szerint csak 57 százalékos községi pótdadót állapítottunk meg. Tehát azt hiszem, hogy ő ismeretlen-sége nincs tisztában a pótdadók fogalmával, mert különben csak afőlött keseregne, hogy az egyenes adókra esik a 140—50 százalék mellékkjárandság, ami együtvéve nem mind községi pótdadó.

A választók névjegyzékének izlés szerint való összeállítására nézve pedig csak az az egy megjegyzésem van: Jöjjön el bármikor igen tisztelt polgártársam a községi hivatalba, s ha konstatálni tudja, hogy bárki jogosult az összeíró bizottság önkényéből kimaradni a névjegyzékből, úgy abban a pillanatban fegyelmi eljárás indítottak a bizottság ellen és ha polgártársam viszont ilyen esetet nem talál, mint ahogy nem is találhat, akkor... nyilatkozzék és nyílt terezen a legközelebbi számban megint.

Holló Emil, községi jegyző.

*) A szerkesztőség e rovatban foglaltakért előlétséget nem vállal.

CSARNOK.

A vonaton.

Irtá: Halmos Ferenc.

Késő este van. Hűvös szél fúj a szikszói pályaudvaron. A gyér világításnál melyet egy-két pislogó lámpa nyújt egy néhány embert lehet látni. A vonatot várják melynek jelzése egy perccel előbb történt. Nem-sokára feltűnik messziről két vörös szem, majd éles fütty hallatszik s a vonat berobog. Pár perc múlva kigyulnak a peron lámpái s az utasok közt mozgolódás támad. Kiszárlás nem történik s beszélni is csak két utas törtét előre. „Egy fiatal ember majd utánna egy nő siet a kocsik felé. A sors úgy hozta, hogy a kalauz egy szakaszba vezeté őket. Mással nem tudott helyet teremteni nékik.

A nő a szakasz egy végére húzódik s majd félénken körül tekint. Fiatal emberünk is körültekintve az álmos emberek sokaságán a nőn akadt meg a szeme mely mutatá, hogy a hölgyike fél, fiatal s gyönyörű teremtes. Mely szót a fiatal ember csak úgy melleleg gondolá. Igaz azt vallá magában, hogy ily szép nő életében még nem látott. Együtt szálltak fel s mégis csak most látja először, biztos, hogy félelmében egy sarokba húzódott s valami baj lehet őnála is otthon. akárcsak nálam, hogy ily későn utazik. Kezdjünk vele ismerkedést — s közelebb húzódik a hölgyhöz. De a nő ártatlan gyönyörű arca s esdeklő kék szeme nem engedé szóhoz jutni. Végre mégis megemberlé magát s halkán kérdé: „Nagysád, ha megengedi társalogjunk, és fecsegésünkkel eltűjük majd az időt!” A nő halkán felelé: „Nem bánom, hisz ugyanis hosszú utam van még. A férfi: Zolány János joghallgató vagyok — ugye nem bánja ha bemutatkozom? Nő: — Nem; Sárosi Jolán tanítónő vagyok:

Férfi: Igy a forraságokon már átestünk. Hogy-hogy ily későn s meddig utazik kedves Nagysád?”

Hölgy: „Szártóg utazom, ott lakik anyám s most kaptam sürgőnyt, hogy anyám beteg s jöjjen haza.

Zolány: Akkor Nagysád szomorú az ismeretségünk én is sürgőny után jöttem.

A hölgy hirtelen közbeszól: „Talán csak nem az öreg urnak történt valami baja?”

Zolány: Nem kérem, hanem bátyám agyonlőtte magát?

Nő: Jésszusom! Micsoda a bátyja lötte agyon magát. Az a fess ember? — s ugyan miért?

Zolány sóhajva: „Ej kérem kedves nagysád, hosszu volna azt mind elmondani?”

A nő közelebb húzódik: „Mondja el kérem, mivel ismertem bátyját s anyám sorsát egy kissé enyhíti bennem?” — s elfordult, hogy pirulását ezen erőszakosság miatt elrejtse.

Zolány ezen pirulást magáénak tulajdonítá s elkezdé a hosszúnak nevezett történetét:

— Két fia volt a Zolány uraságnak. Az előbb öreg urnak nevezett egyén volt a családfő. Nagyon boldog ember volt. Fiait nagyon szerette sőt becézte őket. Az idősebbik fiu, Jenő nem tanult sokáig, ő otthon maradt s később atya betegeskedése folytán vezette a gazdaságot. Természetes így gyakran érintkezett a gazdatisztekkel s különösen a tisztartóval. Ennek pedig volt gyönyörű nevelt leánya, oly szép volt, mint kegyed! — Sárosi Jolán félbeszakítja:

„Ez is hozzá tartozik?” — A férfi mosolygott s folytató: „Jenő ezen leányval, valahányszor a tisztartóhoz ment, találkozott s beszélt is vele. Ezen leányba lett Jenő örülésg szerelmes. Jenő szép barna ifju volt s a nő is viszonzta Jenő szerelmét. Mivel azonban atyámnak nem merte előhozni a dolgát, hát bizony titokban ment közöttük minden. Többször adtak egymásnak találkát s ilyenkor ha Jenő a szobába jött rendszeren sápadt és ideges volt. Többször kérdeztük tőle: „Mi a bajod?” — ő azonban mérgesen mindig visszavágot: „Mi bajom lenne — semmi“

Én tudtam azonban, hogy mi a baja... Egyszer tréfából, mikor ketten voltunk csak a nappaliba, kérdém tőle: „Jenő, mit csinál Ilona?” — Jenő idegesen felrezenve megkapott s kérdé: „Te tudsz mindent?” majd folytató: ezért meghalsz!” Kiszakítottam magam a karjaiból s felelé: „Jenő csak ilyen embernek gondolsz engem?” — De ő rám sem hederített s kérdezte tőlem a párbaj helyét. Szörnyűséges ha testvérek akarnak párbajozni! — Ebben a pillanatban lépett be anyám s hangosan kérdé: Mi az? Ki akar párbajozni? — Jenő felriadva nézett réám, én azonban higgadtan felelé. Senki anyám, csak róla beszélgettünk: — De anyám néked nem is emlitém — s Jenőre néztem, ki vadon forgó szemmel nézett s kezei öklöbe szorultak, — hogy én holnap Pestre utazom. Jenő könnyen fellelegzett. „Másnap tehát utazom!” s ezzel bucsuzkodni kezdtem.

Elbucsztam szüleimtől s Jenőtől, kinek a fülébe sugám: Ne félj bátyám, néma leszek mint a sir. — Megöleltük egymást, de nem is gondolám, hogy öleléstünk az utolsó.

Elutaztam. Nem igen törődve a világgal s annak folyásával sőt Jenő ügyét is mintegy elfelejtve folyton tanultam, hogy a vizgát letehessem. Ugy ezen év áprilisában haza hívtak. Szegény nagybátyám keserveitől lett

megváltva. Magához szólító a Gondviselés. A temetés után Jenővel beszéltem s meglepett természetű, még komolyabb lett, sőt mogorva. Kérdezni akartam tőle, Ilona részéről valamit, de még csak a nevé mondhattam, máris közbe vágott: „Ne kérdezz semmit!.. elégedj meg avval, hogy atya vagyok!” s azzal otthagyt. Atyám szomorúsága nem lepelt meg hisz őt betegsége óta másképp nem láttam annál inkább anyám nagy komorsága mely majd kétségbe ejtett. A temetés után való nap visszautaztam Pestre. Bucsuzáskor auyám kérdé: „Mondd csak fiam igaz az amit Jenőről beszélnek?” Nem mertem felelni semmit, hanem némán megcsókolám anyámat. Ő könnyekre fakadt s én is nehezen fojthattam el. Sietve bucsuztam el s szálltam a kocsira, mely réám várt.

— Mi lesz itt? — tündöttem, ha Jenő viselt dolgait megtudják. A cselédségnek nem szabad szólni mert Jenő megtöltá, de anyám már sejtí. Ha atyám megtudja?... arra gondolni sem merek. Inkább agyonlővi saját fiát mintsem, hogy minden jött-menthez engedje őt...

(Vége köv.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— L. M. A multkori számunkban megjelent „Miért nem házasodunk” című cikket nem szerkesztőnk irta. Igaz, hogy aláírás nélkül jelent meg és tény az is, hogy amely cikket szerkesztőnk irt vagy ír (pl. vezércikket a multkori kivételével) az mind aláírás nélküli, mégis a fent jelzett című cikk csak tévedésből nem kapott aláírást. Annak írója lapunk egy munkatársa, kinek nevét e helyen nem közölhetem.

2343—1913. tkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

Krammer József pónici lakos végrehajtatónak Konrath Alajos és neje Windisch Mária pónici lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében végrehajtható kérelme következtében a végrehajtási árverés 1000 K tőke, ennek 1912. évi január 16-tól áró 5 százalék kamata 98 kor. 60 fillér már megállapított eddig, az árverési kérvényért enzenl 33 K 30 fillérben megállapított jelenlegi és a még felmerülőndő költségeknek úgy az enzenl csatlakozott végrehajtatónak Janisch Józsefnek Konrad Alajos elleni 186. K tőke és járulékaiknak kielégítése végett az 1881. 60. t.-c 144. §-a alapján a 146. §-a értelmében a németújvári kir. járásbírószág területén levő Pónic község határában fekvő:

Konráth Alajos és neje Windisch Mária-nak a pónici 9. sz. tkjvben I. 1—11 sor. 12. 294. 323. 351. 319. 406. 434 534. 818—456. 832—456. hrsz. alatt felvett ingatlanok és telkiilletőségeknek 1/2 részéből álló jutalékukra 760 K megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverésnek Pónicz község házánál leendő megtartására határidőül 1913. évi november hó 3-ik napjának délután 3 órája tüzetik ki.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-c. 42. §-ában felvett árfolyammal számított, az 1881. év

november 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában meg-előlt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-c. 170. §-a értelmében bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az ingatlanok a kikültési ár két harmadánál alacsonyabb áron az árverésen el nem adhatók.

Németújvár, 1913. augusztus 14-én.
Benes Sándor sk., kir. járásbíró. A kiadomány hitelétül: **Heller**, tkvvezető.

Csemege-alma
eladó! Forrásigazgatóság Sósoktufalu.

KÖZGAZDASÁG.

GABONA-ÁRAK.

Németújvár, 1913. évi szeptember hó 19

Latzer Mózes Fia cég jelentése.

Az árak 100 kilogrammonként értendők

Buza	— — —	19.40	— 19.50
Rozs	— — —	16.—	— 16.—
Árpa	— — —	16.—	— 16.—
Zab	— — —	14.—	— —
Tengeri	— — —	20.—	— 20.—

Izraelita újvra NÉVJEGYEKET

azonnal elkészít:

Bartunek Béla könyvnyomdájája Németújvárott. 43. sz.

Kereskedő-segéd

a kézmű- és fűszeráru szakmából felvétetik Schuch Ferencnél, Felsőőr.

Kiadó lakás!

Két szoba, egy előszoba, egy konyha és konyhakertből álló lakás kiadó. Hol? Megtudható lapunk kiadóhivatalában.

Fodrász-segéd

állandó alkalmazást nyer: Schreiner Gyula fodrásznál, Németújvárott — Ugyanott egy tanonc is felvétetik.

Hirdetések felvétetnek.

SAJTÓ alatt és a legközelebb megjelenik a „Magyarország Monografiája“ s több történelmi mű felhasználásával összeállított történelmi munka, mely a németújvári vár történetét ismerteti a legrégebb időtől napjainkig. — A könyv címe:

a „Németújvári vár története“

Összeállította: **Haám Gyula.**

Kiss Károly

kőfaragó és szobrász

Körmen, Rákóczy-utca 23.

Készít és nagy választékban raktáron tart mindenféle

siremlékeket

szobrászati műveket a leg-egyszerűbbtől a legfinomabb és legmodernebb kivitelig.

Olcso árak! — Olcso árak!

Pontos kiszolgálás!!

BARTUNEK BÉLA KÖNYVNYOMDÁJA

Németújvár, 43. sz., Kovács Gyula-féle ház.

Mindennemü nyomtatványok izlésesen, gyorsan és jutányosan készülnek. Névjegyek, eljegyzési kártyák, báli és esküvői meghívók, gyászjelentések azonnal elkészítettnek. Kereskedelmi és hivatalos nyomtatványok, falragaszok, levélpapírok, levelezőlapok, borítékok, étlapok stb. pontos kivitelben s jutányos áron.

A „Németújvár és Vidéke“ kiadóhivatala.

A lap részére előfizetések ide küldendők. Hirdetéseket a legelőnyösebb díjszabás szerint elfogad. Állandó hirdetőknak nagy engedményt ad. Kérjen mutatványszámot!